

Br.

Podgorica, 7. decembar 2023. godine

Izveštaj

o učešću ministra vanjskih poslova Crne Gore dr Filipa Ivanovića na VIII Regionalnom forumu Unije za Mediteran, Barselona, 26-27. novembar 2023.

VIII Regionalni forum Unije za Mediteran održan je u Barseloni, 26-27. novembra 2023. godine. Forumom, čiji su domaćini ministar vanjskih poslova, EU i saradnje Kraljevine Španije **Hose Manuel Albares** i generalni sekretar Unije za Mediteran, **Naser Kamel**, kopredsjedavali su visoki predstavnik EU za vanjsku i bezbjednosnu politiku **Žozep Borelj** i potpredsjednik Vlade i ministar vanjskih poslova i iseljenika Hašemitske Kraljevine Jordan **Ajman Safadi**.

Delegaciju Crne Gore, koju je predvodio ministar vanjskih poslova **dr Filip Ivanović**, činili su državni sekretar u Ministarstvu vanjskih poslova **Milisav Raspopović**, v.d. generalnog direktora za multilateralne poslove **Radovan Bogojević** i otpravnica poslova a.i. u Ambasadi Crne Gore u Španiji **Milica Đuričković**.

VIII Regionalni forum UzM, iako je trebalo da obilježi 15 godina od osnivanja Unije za Mediteran, u potpunosti je bio posvećen izraelsko-palestinskom sukobu, posebno teškoj situaciji u Pojasu Gaze, uticaju na Euromediteranski region i promišljanjima o rješenjima izlaska iz krize. Forum je okupio 27 ministara vanjskih poslova iz Euromediteranskog regiona, uključujući ministra vanjskih poslova Saudijske Arabije, princa Faisala bin Farhan, koji je imao obraćanje u svojstvu Arapsko-islamskog ministarskog komiteta. Izrael ove godine nije imao predstavnike na Regionalnom forumu UzM.

U uvodnom dijelu, prisutnima su se obratili ministar vanjskih poslova Španije **Hose Manuel Albares**, potpredsjednik Vlade i ministar vanjskih poslova Jordana **Ajman Safadi**, visoki predstavnik EU za vanjsku i bezbjednosnu politiku **Žozep Borelj**, generalni sekretar Unije za Mediteran **Kamel Naser**, te ministar vanjskih poslova Saudijske Arabije princ **Faisal bin Farhan**. Nakon što su istakli značaj Unije za Mediteran koja svojim 15-godišnjim postojanjem potvrđuje relevantnost na polju saradnje između država Euromediteranskog regiona, izrazili su zadovoljstvo zbog rekordnog broja učesnika na ministarskom nivou.

Izrazivši zabrinutost zbog postojećeg izraelsko-palestinskog sukoba i stradanja nedužnih civila, pozvali su na poštovanje međunarodnog humanitarnog prava, oslobađanje talaca i hitni prekid sukoba u Gazi. Kazali da međunarodna zajednica mora raditi na postizanju dvodržavnog rješenja kao jedine garancije mira i bezbjednosti u regionu i šire. Zahvalili su se Egiptu, Kataru i SAD-u na doprinosu u postizanju privremenog primirja, te Kipru na inicijativi za uspostavljanje pomorskog koridora između Larnake i Gaze. S tim u vezi, kazali da će u budućem periodu raditi na povećanju broja ulaznih tačaka za bezbjedno dopremanje humanitarne pomoći. Podsjetili su još i na predlog

Španije da se organizuje međunarodna mirovna konferencija, kao i na značaj snaženja palestinskih vlasti, kako bi mogle da učestvuju u sprovođenju rješenja o dvije države.

U nastavku je uslijedila radna sesija i izlaganje šefova delegacija država članica, u kojima je izražena zabrinutost zbog humanitarne situacije u Gazi i naglašena hitnost dostavljanja humanitarne pomoći u sve njene djelove. Pozdravljeni su privremeni prekid sukoba i oslobađanje civila, te istaknuta neophodnost poštovanja međunarodnog humanitarnog prava, oslobađanja svih talaca. Učesnici su istakli potrebu zaštite civila i osudili neselektivno ubijanje. Učesnici su istakli da medicinske ustanove, zdravstveni radnici, kao i UN objekti i njihovi predstavnici moraju biti zaštićeni u skladu sa međunarodnim humanitarnim pravom.

U skladu sa zaključcima Evropskog savjeta (26-27. oktobar) i Arapsko-islamskog samita (11. novembar), podržano je što skorije sazivanje mirovne konferencije. Izražena je posvećenost zajedničkim diplomatskim aktivnostima na postizanju trajnog prekida vatre kao trenutno glavnog prioriteta, kao i obezbjeđenja neprekidne dostave humanitarne pomoći u sve djelove Gaze, oslobađanje taoca, kao i saradnja u pripremi mirovne konferencije.

Većina učesnika, i evropskih i arapskih država u izlaganjima podržala je dvodržavno rješenje, kao jedini održivi okvir trajnog mira.

Ministar vanjskih poslova Crne Gore **dr Filip Ivanović** je u svom obraćanju naveo da Crna Gora dijeli viziju trajnog mira, te da je od presudne važnosti pojačati napore u jačanju stabilnosti i bezbjednosti. Ponovio je podršku Crne Gore suverenitetu i teritorijalnom integritetu Ukrajine, njenoj obnovi i evropskom putu. Izrazio je zabrinutost zbog aktuelnog sukoba na Bliskom istoku stavivši akcenat na postizanje trajnog prekida sukoba, oslobađanje talaca, zaštitu civila i obezbjeđivanje humanitarne pomoći. Naglasio da se Crna Gora snažno zalaže za postizanje rješenja o dvije države, kao jedinog održivog okvira za rješavanje izraelsko-palestinskog pitanja.

Ministar Ivanović je izrazio zainteresovanost za unapređenje saradnje sa Sekretarijatom UzM i državama članicama, te za zajedničko pronalaženje odgovora na globalna pitanja poput terorizma, sajber bezbjednosti i klimatskih promjena.

*

Na marginama VIII Regionalnog foruma, ministar vanjskih poslova **dr Filip Ivanović** imao je bilateralni sastanak sa generalnim sekretarom Unije za Mediteran **Kamelom Naserom**. Sagovornici su konstatovali da ne postoje velike razlike u stavovima evropskih i arapskih zemalja po pitanju izraelsko-palestinskog sukoba i dvodržavnog rješenja. Čestitajući petnaestogodišnjicu osnivanja Unije za Mediteran, ministar Ivanović je podsjetio da će ove godine, po prvi put, biti imenovana dva grada sa sjevera i juga Mediterana u okviru inicijative UzM „Mediteranske prijestonice kulture i dijaloga“ za 2025. godinu, tom prilikom se osvrnuvši i na kandidaturu Budve.

Potvrđena je važnost jačanja saradnje između Crne Gore i Sekretarijata UzM, te izražena spremnost obje strane da se neke od predstojećih aktivnosti i programa UzM realizuju u Crnoj Gori.